

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Itélet a Reinitz-perben ma délután lesz

— A vád és védelem tusája. —

— Budapesti mentő tanu. — Az istentagadó vádlott. —

Nagyvárad, október 1.

Dacára a védők tiltakozásának a bíróság mégis elrendelte Demjánovics kassai munkás, Reinitz Jakab csehszlovákiai büntársa vallomásának felolvasását. Ez a vallomás, melyet a kassai ügyészség küldött meg,

igen terhelő

Reinitzre. Eszerint 1922. év tavaszán Reinitz felbérelte Demjánovicsot és ennek sógorát, Bodnár Gyulát, hogy a Kassa melletti bankói erdőben végezzenek egy zsidó emberrel, akít ő fog odahozni. Az erdőben találkoztak is, Reinitz az ismeretlen embert, akiről kiderült, hogy Leichter nevű kereskedő, pártikával itatta s mikor elaludt, Reinitz intésére Bodnár baltával fejbevágtá, mikor pedig halott volt, Reinitz kikutatta a zsebeit, magához vette azok tartalmát. Demjánovics akkor kétezer cseh koronát kapott Reinitztől.

Néhány hónap mulva két másik embert gyilkoltak meg az erdőben. Ezeket maga

Reinitz vágta fejbe

egy kalapáccsal. Az áldozatok Szimuk és Lebovics voltak. Ezeknek holmijából Reinitz több apróságot Demjánovicsnak adott, melyeket a rendőrség később megtalált nála s miket az áldozatok hozzátartozói felismertek. Demjánovics a második és harmadik gyilkosság előtt kijelentette, hogy fél a törvénytől és az istentől. Reinitz azt válaszolta, hogy a törvényt csak buta emberek számára csinálták, istentől pedig nem kell félni, mert nincs, ő maga is csak azért mutatkozik istenfélőnek, hogy az embereket félrevezesse.

A Reinitz per tegnap délelőtti tárgyalásán Simonca György dr. védő tartotta meg hatalmas vedbeszédét. Délelőtt tíz óraker kezdett beszélni és még délután is folytatta a védelem munkáját. Beszédében elsősorban a vizsgálat folyamán tapasztalt visszasságokat tette szóvá és kijelentette, hogy Balázs Béla szatmári törvényszéki jegyző szoros összeköttetésben állott az újságírókkal, akiknek utasítást adott, hogy

kedvezőtlen atmoszférát

teremtsek Reinitz iránt. A hallgatóság feszült figyelme közben bejelentette a tárgyalás elnökének, hogy levelet kapott Budapestről, Berkes Salamon dr. ügyvédől, aki Kolozsvárról repatriált. Az ügyvéd közli levelében, hogy nagyon érdekes vallomást akar tenni Reinitz érdekében. Annak idején ugyanis Grosz Hermanné őt bizta meg képviselével még akkor, amikor nem tudta, hogy férje gyil-

kosság áldozata lett. Olyan tényeket közölt vele Groszné, amelyek a Reinitz ellen folyó bűnperben esetleg

a vádlott javára

szolgálnak. Végül kéri Berkes, hogy tegyék lehetővé kihallgatását. Simonca dr. azután a levelet átadja a tárgyalás elnökének.

A délutáni tárgyalást négy óraker nyitotta meg az elnök, amikor is Simonca dr. védő folytatta beszédét. Délelőtt igyekeztem bebizonyítani — mondotta — hogy Reinitz bűnösségére semmiféle tárgyi bizonyíték nincsen. Demjánovics vallomásából megállapítom, hogy ezen az alapon Reinitzot

nem lehet elítélni.

Befejeztem védői kötelességemet isten és ember előtt, kérem védenem felmentését. Abban az esetben, ha a bíróság mégis bűnösnek találná Reinitzot, a bizonyítási eljárás elrendelését kéri több pontra. Tíz pontot sorolt fel ezután, amelyekre vonatkozólag a bizonyítást kérte elrendelni.

A védelem után Nicescu főügyészhelyettes tartotta meg védbeszédét. A vizsgálatot teljesen tökéletesnek tartja. Reinitz — ugymond — északerdélyi zsidó fiu. Tizenkilenc éves koráig teljesen úgy él, mint a többi zsidó. Ettől kezdve már csempészettel foglalkozik,

Gyanus alakok a Vadászerdőben

— A temesvári sziguranca rejtélyes foglya. —

Temesvár, október 1.

— Nu fost nici un caz.

Mind az öt kerületi kapitányságnak és a vasúti rendőrségi kirendeltségnek jelentései is mind ezzel a sztereotip kijelentéssel végződnek ma: nem fordult elő egyetlen eset sem. Szóval Temesvárott csend és rend van. A rendőrség alaposan ügyel a közbizton-

zsarol, hamisít,

szóval bűnöző lett. 1922-ben ötven-ezer leiert házat vásárol, 1923-ban pedig már hatszázezer leiert akar házat vásárolni. Ez a gyors meggazdagodás nagyon gyanus. Hangoztatja, hogy a vizsgálat a legalaposabb volt tizenhárom éves bírói gyakorlata alatt. Kötelessége fentartani a vádat. Ezután Grosz Hermann festi le, aki nem is volt olyan rossz ember, ahogyan a védelem beállította. Szegény zsidó kereskedő volt, nem jobb és nem rosszabb a többinél. 1922-ben ismerkedett meg Reinitzrel, aki igen nagy befolyást gyakorolt reá és végül egyenesen

eszközévé tette.

Grosz Herman augusztus elsején hajnali négy óraker Csehszlovákiából érkezett Nagykárolyba tizenháromezer cseh koronával, melyet Szatmáron beváltott. Itt találkozott először Reinitzrel. Meg van állapítva, hogy Reinitz hívta Groszt és nem fordítva. Megállapítja azt is Nicescu, hogy Groszt nem augusztus 7-én, hanem már augusztus 1-én gyilkolta meg Reinitz. Beszédét azzal fejezte be, hogy a bizonyítékok teljesen elegendők Reinitz bűnösségének megállapítására.

Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette és azt ma déli tizenkét óraker folytatják. Valószínű, hogy ugyanakkor lesz az ítélet kihirdetése is.

ságra. Nem loptak, nem raboltak, nem törtek be ma éjszaka. Am ki tudja, hogy holnap reggel a jelentések nem számolnak-e be a Hajó-utcaihoz hasonló rablótamadásról? A gazemberek

ma éjjel pihentek,

de ki tudja, hogy nyugosznak-e majd holnap éjszaka is. A Westfried-gyil-

kosság még kiderítellen, Tóth Annus rejtelmes meggyilkolása ügyébe még nem derült világosság. Vajda Lajos szállító családjának kirablói még nem kerültek meg. — mind olyan momentumok, melyek csak bátorítólag hatnak azokra, akik nem járnak törvényes úton. Igaz ugyan — és ez a mentsége némileg a rendőrségnek — kevés a képzett detektiv, kevés a jó rendőr és akik vannak rosszul vannak fizetve. Kevés, iskolázatlan, rosszul dotált személyzettel nehezen lehet jól nyomozni.

A Hajó-utcai rablás óta a rendőrség

állandóan nyomoz

a tettesek után. Bejárták az egész várost, razziákat tartottak minden elképzelhető időben és helyen, de semmi eredményre nem jutottak. A sziguranca elfogott egy fiatalembert, akít azzal gyanusítanak, hogy részese volt a rablásnak. Az öreg nyolcvanhat esztendő Kramer azt mondja, hogy az elfogott egyike volt a rablóknak. A letartóztatott egyén tagadja ezt és a Vajda-család többi tagjai pedig nem tudják őt határozottan felismerni. A sziguranca tovább nyomoz ebben az ügyben és

az elfogott nevét

még mindig nem hozza nyilvánosságra.

A sziguranctól függetlenül a rendőrség bünygyi osztálya egy percre sem nyugszik. Gutu Athanasz, a bünygyi osztály főnöke detektivjeivel állandóan kutat a rablóbanda tagjai után és a legcsekélyebb nyomot sem hagyja figyelmen kívül.

Ma reggel az a jelentés érkezett a rendőrségre, hogy a Vadászerdő tájékán

gyanus alakok

bujkálnak. A jelentés vétele után nyomban intézkedett Gutu bünygyi főnök, hogy több detektiv és rendőr szálljon ki a helyszínére. Ezek keresztül-kasul kutatták az egész erdőt és környékét, de a keresett banditákat nem találta meg. Egy bokor alján friss táborozás nyomaira bukkantak. Ott több egyén éjszakázott és tüzet is gyujtott. Hogy ezek kik voltak, arról a rendőrségnek egyelőre fogalma sincsen. Lehetséges, hogy tényleg a banditák melegedtek ott a tűz mellett, de lehet az is, hogy ártatlan vándorok, vagy legfeljebb hajléktalan csavargók voltak.

— MAGYARORSZÁG IS CSATLAKOZIK NÉMETORSZÁGHOZ? Journal de Geneve feltűnésteltető cikket közöl budapesti levelezőjétől. Eszerint Ausztriának Németországhoz való csatlakozása esetében rövidesen Magyarország is szoros szövetséget kötne a német birodalommal közös külpolitikával, teljes vámelegséggel és katonai szövetséggel. A lap szerint ezen terv megakadályozásának egyetlen módja van: a kisántánt nyujtson baráti kezét Magyarországnak.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 2.50, Párisban 9.95.

Temesvári magánforgalom október 1-én reggel:

Dollár 21³/₄, angol font 1006, francia frank —, svájci frank 40.90, lira 8.65, szokol 6.27, dinár 3.78, magyar korona 334, osztrák silling 29.85.

Zürichi zárlat szeptember 30-án:

Berlin 123.35, Newyork 518.12, Páris 2450, Prága 15.25, Belgrád 9.10, Varsó 84.—, Amsterdam 208.35, London 2509.75, Milano 21.05, Budapest 72.60, Bukarest 2.50, Bécs 73.10.

Bukaresti zárlat szeptember 30-án:

Devizák: Páris 1003, London 1016.—, Newyork 206.—, Milano 863, Zürich 40.80 Berlin 49.—, Bécs 29.80, Prága 6.20. Valuták: Napoleon 803, márka 49.—, Leva 1.48, török font 112, angol font 1015, francia frank 9.90, svájci frank 40.—, lira 8.50, drachma 800, dinár 8.60, dollár 208.50, lengyel márka 34, osztrák silling 28.50, magyar korona 28.50, szokol 6.10.

30%

— Az írásbeli pótérettségi eredménye. —

Temesvár, október 1.

A pótérettségi, amely most folyik Temesvárott, már első felében is nagy bukási arányszámot tüntet fel. A Déli Hírlap elsőnek jelentette, hogy a pótérettségi vizsgálatra 125 diák jelentkezett. Az írásbeli vizsga eredményét tegnap hirdették ki s eszerint az írásbelin 46 diák megbukott s csak 79-et bocsátottak szóbelire. A Diaconovici Loga liceum 31 diákja közül 19, a német-magyar állami liceum 20 diákja közül 8, a piarista gimnázium 11 diákja közül 7, a zsidó liceum és a Notre Dame leánygimnázium 2—2 diákja közül 1—1, a karánsebesi gimnázium 21 vizsgázója közül 12, a lugosi liceum 12 növendéke közül 8, a turnszeverini liceum 18 diákja közül 14 tette le sikerrel az írásbelit. A Carmen Sylva leányliceumból 5, az oravicai gimnáziumból 4 diák jelentkezett pótérettségre, akik az írásbelin mind átmentek.

A 79 diák ma kezdte meg a szóbeli vizsgálatot, amely a hét végéig fog tartani. Az eredményt előreláthatólag szombaton délután hirdetik ki.

Másfélezer sportember

felvonulása az uralkodó előtt

Temesvár, október 1.

Suciu mérnök, futballszakosztályi elnök vezetésével tevékenykedik az a rendezőbizottság, amely a királylátogatás sportprogramját állította össze. A program felette bő, gazdag és változatos s a Banatul sportpályán kerül lebonyolításra. Eldöntésre kerül a Banatul—TMTE elsőosztályú bajnoki, a Kinizsi újból barátságos mérkőzés játszik a TAC-al, amely idegen játékosokkal megerősítve veszi fel a küzdelmet. Érdekes lesz a hazena, iskola-birkózás és a box bemutatása. A programmon szerepel egy nagyszabású biciklizverseny és a futball valamint az atlétikai stafétafutás. Gyönyörű látványt nyújtanak az élő piramisok. A program legkiemelkedőbb része kétségen kívül a temesvári sportegyletek felvonulása lesz, amelyben 1400 sportember, valamint a Bánságból 1000 dalos vesz részt. Impozáns és szemképrázató látványt nyújt e színes tömeg lelkes hódolata az uralkodó család előtt.

A parlament megnyitása

október tizenötödikén megy végbe

Bukarest, október 1.

A holnapi minsztertanács, amennyiben Bratianu Jonel miniszterelnök királyi kihallgatása addig megtörténik, el fogja készíteni a parlament őszi ülészakánának programját. A kormány elsősorban a választói reformról, a költségvetésről és a szesz törvényről szóló javaslatokat fogja beterjeszteni. Az Adeverul szerint az egyesült ellenzék meg fogja könnyíteni a választói reform megszavazását, azonban ragaszkodni fog a proporció elvéhez, mert az ország kulturfoka és a választási szokások nem engedik meg más rendszer bevezetését. Az egyesült ellenzék végleges állásfoglalása október nyolcadikán megy végbe, amikor ugyanis a parasztpárt és a nemzeti párt végrehajtó bizottsága ülést tart. A liberális párt október tizenegyedikén tartja meg kongresszusát, míg a parlamentet október tizenötödikén nyitják meg.

— A franciák hiába foglalták el Suedát. Párisi hivatalos jelentések szerint a francia csapatok kiűrtették Suedát, melyet csak néhány nap előtt foglaltak vissza a felkelő druzoktól. A kiűrtetés okául azt hozzák fel, hogy a druzok valamennyi kutat elpusztították a citadella átadása előtt és így vízhiány kényszerítette őket a város feladására. Arról nem szól a jelentés, hogy a druzok visszafoglalták-e ezeket után Suedát.

Két részre osztják Krassót

— Nincs végleges döntés. — Gropsian szenátor nyilatkozata. —

Temesvár, október 1.

Bukaresti híradás nyomán mi is beszámoltunk az új megyebeosztásokról és ezzel kapcsolatban megírtuk volt, hogy a jelenlegi Krassoszőrény megyét három részre osztják. Tegnap alkalmunk volt beszélgetni Gropsian Mihály dr. szenátorral, aki annak a kijelentésére hatalmazott fel, hogy Krassoszőrény megyének három részre való felosztása még

nem befejezett tény

hanem csak terv. A döntés jogát ebben a felette nagyfotosságu és közérdekű kérdésben Bratianu Jonel miniszterelnök tartotta fenn magának, aki két ízben is felkereste Krassoszőrény megyét, de a helyszínen nyert tapasztalatairól véleményét senkivel sem közölte. A miniszterelnök most érkezett vissza Bukarestbe florica birtokáról és elsősorban az új közigazgatási törvény végrehajtási utasítását intézi el, ezzel egyidejűleg kerül csak sorra az új megyebeosztások végleges megállapítása. Bár Gropsian dr. a legaktívabb

propagálója, sőt kezdeményezője volt Krassoszőrény felosztásának, mégis azt a nézetét közölte, hogy a megyét csak

két részre osztják,

Lugos- és Szeverinmegye, Lugos illetve Oravicabánya székhelyekkel.

Külömben az egyes járási székhelyeken erős mozgalom indult meg aziránt, hogy a jogi illetékesség szempontjából a kormány vegye tekintetbe a vasúti összeköttetést és tartsa meg a régi beosztást. Ami azt jelentené, hogy Resicabánya, Boksánbánya és vidéke nem tartoznának a körülményesen elérhető oravicabányai törvényszék hatáskörébe, hanem továbbra is

Lugos maradna

az igazságszolgáltatási központ.

Ugyanez az elv érvényesülne a gazdasági kamara és az ügyvédi kamara hovatartozandósága kérdésében is. Annyi bizonyos, hogy a kormánynak tapintatos kézzel kell megoldani az ország legnagyobb vármegyéjének tervezett felosztását.

A tek. kir. törvényszék ítélt

— Aki a légynek nem árt. — Ki a legény a csárdában? —

Temesvár, október 1.

— Drága bíró ur! Szögeden születtem. Magam sem emlékezem reá, olyan kicsiny voltam, amikor Temesvárra kerültem. A légynek sem vétetem még.

A jó öreg, hatvannyelc éves piaci kofa, a magánvadász tekintetes képviselője ott hadonász kezével a bírói emelvény előtt. Popescu Péter tanácselnöknek már szüksége sincs tolmácsra, minden szót ért magyarul, cvikere mögül mosolyra nyílik az arca.

Igaz is, furcsa dolog, amikor egy piaci kofa a tekintetes Törvényszék előtt sipító hangon kijelenti, hogy ő világleletében még a légynek sem ártott, tehát legkevésbé ingerelhetette fel Muntean Miklós lakóját olyannyira, hogy az elfeledkezett magáról és — Isten bocsásd bűnömöt — arcul csapta.

Ez a Matei Miklós, a vádat képviselő ügyész, pompás, megértő ember. Elejtette a vádat. Igaza van, ez a kofáskodó öregasszony valószínűleg csak a legeit nem hessegette az árujáról,

más mindenre volt, van és lesz gondja. A törvényszék a vádlottat felmentette.

Ha korcsmai verekedés nem lenne a főtárgyalás műsorán, nem lenne teljes és színes a nap. Tegnap is volt.

Mert az a legény a csárdában, akinél a cigány huzza. És a cigány huzta jó kedvvel a rékási nagykorcsmában Trifunov György odavalósi legénynek, ami sehogyssem tetszett Gyuristics Szlavkónak és társaságának. Szót szó követett, a jó hangulat kikerült az utcára és ott valaki a sötétben csak úgy véletlenségből a késével neki talált menni Trifunov György vádlottnak. Ez rögvést revolvert rántott és mint mondá:

— Ellenfeleim megijesztésére a legvégsőbe löttem...

A golyó, ez a buta ólomdarab hátba találta Gyuristics Szlavkot. Külömben ő kezdte. Talán igaza volt a golyónak.

A bíróság fenforogni látta a jogos önvédelem esetét és a vádlottat felmentette.

Kétezer jelentették be látogatásukat a temesvári állatkiállításra

Temesvár, október 1.

A temesvári állatkiállítás előkészületei a befejezéshez közelednek. Az építési munkák ma fejeződnek be. A kiállítás ünnepélyes megnyitása vasárnap, október 4-én lesz ugyancsak a király jelenlétében, azonban holnapra már mindennek készen kell lenni. A kiállítóknak állataikkal — melyek után a vasuton ötven százalékos szállítási díjat fizetnek — október 2-án kell megjelenni, mert 2-án és 3-án lesz az állatok osztályozása.

A tehének kiállítását a rendezőség értesítette, hogy sajtárokat és köpülőket is hozzanak magukkal, mert a legbőségesebben tejelő és a legszírosabb vaját adó tehén gazdája 6000—6000 lei jutalmat kap.

A kiállításra igen sok látogatót várnak. Az ország minden részéből eddig körülbelül

kétezer látogató

jelentette be érkezését. Sokan lesznek azonban, akik előzetes bejelentés nélkül érkeznek. Jugoszláviából és Csehszlovákiából is jöttek már érdeklődők. A kiállítás látogatóinak a román államvasutak igazgatósága hetvenöt százalékos utazási kedvezményt biztosít.

tott. Október 2—3—4. napjain a mozikban olyan filmeket mutatnak be, melyek az állatok életét szemléltetik.

Ferdinánd király vasárnap délután osztja ki ünnepélyesen a negyedmillió leire rugó díjakat. A díjak ezer és hétezer lei között váltakoznak. A kiállítók bizvást számíthatnak arra is, hogy a kiállításakor

jó vásárt csinálnak.

A földmivélsügyi miniszter bizottságot küldött Temesvárra, mely a kiállításán az állami méntelepek részére apaállatokat fog vásárolni. Arad megye részéről is érkezik egy bizottság s kétmillió leiert tenyészállatokat fog venni.

A jelenleg Aradon levő vadászati kiállítást majdnem teljes egészében áthozzák Temesvárra. Különösen figyelemre méltó lesz a kutyakiállítás, melynek keretében a Kennel-Foks-terrier-klub a legjobb példányokat díjazza. Vasárnap délután három órakor a kiállítás

rókavadászatot mutatnak be,

melyet a kiállítás látogatói minden külön díj nélkül tekinthetnek meg.

A kiállított állatok bírálóbizottságai a következő vezetők alatt fognak mű-

ködni: az apaméneknél Diamandescu Konstantin ezredes és Liphay Béla báró, a fiatal kancánál Barbozzi ezredes, a csikós kancánál Kintzig János birtokos, a fiatal bikánál Cioban Aurel dr. földbirtokos, a tejelő tehéneknél Szidon Dezső lugosi főállatorvos és Sauer Mihály grabáci iskolaigazgató, az üszöknél Serban György agronóm és Wendel állattenyésztési egyesületi titkár, a kecskéknél és juhoknál Josifovici Adolf borosjenői állatorvos, a sertéseknek Jonescu Konstantin aradi főállatorvos és Grecin Pál lugosi gazda, a szárnyasoknál Prochaszka János dettai tenyésztő, a kutyáknál Barbescu Viktor és a méhészeti osztályon Begnescu méhészeti vezérfelügyelő és Calinescu galaci állategészségügyi felügyelő.

A serénykedő rendezőség

élén Manulescu bukaresti állategészségügyi vezérfelügyelő áll. Rajta kívül élénk részt vesznek a munkában Turturica Teodor kerületi állategészségügyi felügyelő, Stratul paráci méntelepi igazgató, Hosszu temesmegyei főállatorvos, Tirbu városi főállatorvos, Szidon Dezső lugosi főállatorvos és Bogdan János felügyelő. Tevékenységük eredménye az első igazán nagyszabású állatkiállítás lesz a Bánság fővárosában.

Bujdosó huszleiesek

A Déli Hírlap által forgalomba hozott husz leiesek közül az 0509—C. 2336, 0394—O. 3063, 0018—M. 3445, 0874—T. 2731 számúak még mindig bujdosnak. Aki közülük bármelyiket kézrekeríti és behozza a kiadóhivatalba, száz leit kap érte.

Dalosverseny Temesvárott

— Husvétkor tartják meg. —

Temesvár, október 1.

A Romániai Magyar Dalosszövetséghez tartozó temesvári dalgyűlések vezetői közös értekezletet tartottak, amelyen egy Temesvárott rendezendő kerületi dalosverseny tervét vetették fel. A megbeszélésen jelen voltak a Temesvári Magyar Dalárda, a Temesvári Dalkör, a Glória, a Gyárvárosi Dal-és Zeneegylet, a Rónáci Haladás, az Iparösszhang és a Topografia dalárdák képviselői.

A felvetett terv szerint a kerületi dalosversenyt husvétkor tartják meg és azon résztvesznek az összes bánsági dalárdák, melyek a szövetség tagjai. A Temesvári Dalkör és a Temesvári Magyar Dalárda, melyek az országos versenyen első díjakat nyertek, versenyen kívül állanak. Versenyezni fognak férfi- és vegyeskarok, a férfikarokat első, második és harmadik csoportra osztják, a vegyeskarokat pedig két csoportra. A nyertesek között értékes díjakat és koszorúkat fognak kiosztani.

A rendezőség, melyet a dalárdák együttesen küldenek ki, mindent elkövet, hogy a versenyt a magyar dal és kultúra ünnepévé tegyék. A bírálóbizottságban országos nevű dalszakértők lesznek.

— OLASZ FASCISTÁK ÉS ANTI-FASCISTÁK HARCA NEWYORK-BAN. Newyorkból jelentik: Az interparlamentáris konferenciára érkezett olasz képviselők fogadtatására Amerikában élő fascisták is megjelentek, nem hiányoztak azonban az antifascisták sem. Mikor a képviselők a hajóból kiszálltak, a fascisták éljenezték őket, mire az antifascisták lármázni kezdtek. A két csoport összeverekedett, egy antifascista a fascisták közé lőtt és két embert súlyosan megsebesített. A rendőrség tizenhat egyént tartóztatott.

* Finom raglán- és felöltő-szövetek nagy választékban, alkalmi áron a White-house-ban.

Hirek

Riport a nyomorról

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-
tér) 4.

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2-52.
Kiadóhivatal: 2-52.
Nyomda: 10.
Félelős szerkesztő lakása: 2-42.

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra
160 lei, félévre 300 lei, egy évre
600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az ó-
királyságban 3 lei, Magyarországon
2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár,
Csehszlovákiában fél ck., Ausztriá-
ban 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Miért esik a lei?

Az a baj, hogy pénzünk neve lei,
jobb lenne, ha úgy hívnák, hogy fei,
a lei bizony neve szerint
esik gyakran lejjebb, lejjebb,
a fej büszkén széjjel tekint
és igyekszik fejébe, fejébe,
kapjon tehát új nevet a lei,
hogy ne essék, hívjuk úgy, hogy: fei.
Kóró Pál.

A diákok

hatvan százaléka, Erdélyben és a Bán-
ságban harminc százaléka elbukott az
írásbeli pótérettségén. Száz közül min-
den második és ráadásul még tíz,
pakkolhatja a tudományát és mehet
az ismeretlen jövő, egy dodonai
sors elé.

Diabolikus játék ez a fiatalsággal
Összetörni a reményt, megbénítani
az önbizalmat, lehervasztani a vidám-
ságot az ifju arcokról, — összepréselni
anyák aggódó szívét és hallgatódzni,
hogyan zihál és ver.

Milyen jó volna kissé jobbnak lenni
közűjük, az első nagy próbán.

Most indulnak az élet nagy sötét
tengerére. Hisz oly fiatalok még sze-
gények, teli aggodalommal és szoron-
gással zsenge szívük. Riadt szemük
segítségét keres.

Milyen szép lenne most, ha bátorító
meleg szeretet dagasztaná az induló
bárka gyenge vitorláját, s nem köz-
zőn hőmezőin, jégtáblák között vinne
a messi ut.

Emelik az adót. Bukarestből je-
lentik: A pénzügyminiszteriumban
Bratianu Vintila elnöklésével bi-
zottság ült össze, amely az adórevíziót
készíti elő. A kormánynak az adóeme-
léssel az a célja, hogy az így elért
többletből fedezze a tisztviselői fizetések
emeléséből előálló kiadásokat.

A KOLOZSVÁRI DIÁKOK A TA-
NÁROK ELLEN. Kolozsvárról jelen-
tik, hogy a pótérettségén megnyilatko-
zott tulságos szigor annyira elkésri-
tette a diákokat, hogy tegnap délután
az egyetemi rektor társaságában levő
Marini latin és Demetrescu iro-
dalmi tanárt az utcán kövekkel meg-
übölték. Az eset miatt a vizsgát való-
színűleg felfüggesztik.

Ujságíró jubileum. Mangold
Sándor, a Temesvári Zeitung fele-
lős szerkesztője, tegnap ülte meg
negyvenedik évfordulóját annak,
hogy a lap kötelékébe lépett. A
ritka jubileum alkalmával lelkes
ovációkban részesítették a sajtó
munkásai Mangoldot, aki a köte-
lességtudó, fáradhatlan tevékeny-
ségű ujságíró mintaképe.

Sulyok István dr. lett az Ellenzék
szerkesztője. Az Ellenzék című kolozs-
vári lap mai száma közli, hogy Su-
lyok István dr. vette át a lap felelős
szerkesztését. Grois László az eddigi
szerkesztő a Magyar Sajtóvállalatnak
lesz ügyvezető igazgatója.

Temesvár, október 1.

A nyomornak sincs kevesebb válto-
zata mint az örömnak. A paletta min-
den színe felvillan, ha rávilágít az
éhség, a gond és a betegség változó
reflektora. A bécsi nyomor, a tuberku-
lotikus fehér, szelid megadásteli, mint
a sorvadó leányé.

A pesti nyomor zöld, az éhségtől és a
reménységtől. Az igazi pesti ember nem
veszti el a fejét sohasem. Ha nincs is
vacsora, egy angol zakó és egy sikkas
nyakkendő mindig akad, mert a jó
ruhával karriert lehet csinálni. A pesti
optimizmus sohasem halványul, — be-
tétés cipőben lépked a sirig.

Az amszterdami nyomor fekete: fe-
kefevízi csatornák homályos tükrében
illetetik magukat az alacsony piszkos
kulibák, eljáró idők füstjétől perga-
mentté száradt tetőikkel. Az összetört
sörös üvegek cserepeiből összetakolt
ablakkarikák mögött fáradt nyugalom-
mal ülnek a dokkmunkások, rongyos
párolgó cipők, pipa, szag és ételmara-
dékok váltakozó bűzétől kellemesen el-
bágyadva. A becsületes munkásnyomor
szimbolumai ök, köszénnél feketébb
kezeikkel.

A párisi nyomor vörös, falnyi tö-
megek kommunizmusában él, a cino-
berszínű festetlen téglafallal körülzárt
menedékházak barlangjaiban. Télen
nyitott kemencékben lobog a tűz, ökr-
rőt lehetne sütni a lángjánál. Itt heve-
reszik az alvilági fényben a bűn, az
alacsony menyezet alatt, mely daga-
dozva mint szétváló rákfekély, hullatja
törmelékét s téglá roncseit, itt is ott
is. Ügytelen ügyvédek, tanítvány
nélküli tanárok, beteg nélküli orvosok,
lezüllött nagyságok, egykori zughanká-
rok, letört sikkasztók, tolvajok gub-
basztanak itt — absynth mérgetől bó-
dult agyak, — lágyan ringatózva az
őrület és a gyilkosság gondolata
között.

A londoni nyomor ólomszürke, se
kendője, se kabátja, se párnája — csak
takarója, Weitschepel negyedre lebo-
ruló köd, burkolva lágyan rendőrszem-
elői suhanó alakját, — ha árnyéka
rezdül a fakó lámpafényben. A lon-
doni nyomor ismeretlen nagy széles
tenger. Óceán. Milyén szörnyetegek la-
pulkanak, hasmetszők, feldarabolók, kéj-
gyilkosok.

Az almeriai nyomor rózsaszínű,
mint az álom. Itt már gyomorszüku-
llettel születnek az emberek. Örökletes
a nyomor. A jólét abnormalitás. Ők már
nem is akarnak nagyon enni. A spanyol
nap forrón süti a követ, csak a
tenger felől hoz néha fuvalmat a szel-
lő. A virágok lecsüggesztik fejeiket,

Csicserin Berlinben. Varsóból je-
lentik: Csicserin, orosz külügyi
népbiztos, tegnap meglátogatta a len-
gyel köztársaság elnökét, A miniszter-
elnök ebédet adott Csicserin tisztele-
tére, aki tegnap este Berlinbe utazott.

Áttulások az összes államokba a leg-
gyorsabban és legjutányosabban a Temesvári
Bank és Kereskedelmi R.-T. eszközöl. Távirat-
cim: Coloniale, Timișoara.

Németország követelése. Lon-
donból jelentik: Chamber-
lain a német nagykövetnek
Briandéhoz hasonló választ
adott és kijelentette, hogy a német
követelések nincsenek összefüggés-
ben a biztonsági szerződéssel és
ezek a tárgyalások nem változtatják
meg a versaillesi békeszerződést.

Intézeti kelengye céljaira a White-
house-vásznak és szövetek a legalkalma-
sabbak.

VILLAMOSOK KARAMBOLJA. Ber-
linből táviratozzák, hogy ott két
villamosvasut összeütközött. A karam-
bolnak 46 sebesültje van, köztük 6
rendkívül súlyos.

illatot izzadnak. Az almeriaiak nem
dolgoznak soha sem, elnyulnak, mint
az óriás kigyó és mozdulatlanok, mint
Gotamo Budha. — Az élet álom.

És a temesvári nyomor?

A temesvári nyomor kék. Kék mint
az ég. Nyugalom van benne. A temes-
vári nyomor flegmatikus, meg van a
határa, nem tulzott, mérsékelt: mint
ez az egész város. Három gyűjtőhelye
van: a vagonok, az epreskert és a
trénkaszánya.

Mindenütt van itt szegénység, sőt
szükölködés is, de ez már nem az a
szédítő demonikus tánc az örvény szé-
lén, mint a nagy metropolisokban.

A vagonokban inségről szó sincs,
rendes javadalmazású vasutasok élnek
itt, igaz, hogy kellemetlen viszonyok
között, de élelmészük, tüzelőanya-
guk van.

A második az epreskert. Künn van a
Józsefváros mögött: szép zöld erdőcske
középen agyagból felvert fecskefész-
kek, idillikus csönd, törpe polgári jó-
lét, mindenütt heverészó macskák,
baromfiak.

Végül a trénkaszánya. A két eme-
letes házban élők rendes, jövedelme-
ző foglalkozást űző emberek, polgári
erkölcsökkel és három szülésznővel
felszerelve. Ők itt tartják rendelése-
iket is. Az egyik leánya ragyogó szép-
ség, fekete bogár szeme van és az arca
fehér, mint egy grófkisasszonyé. Ezzel
szemben a szomszédban lakó cigány
huga oly fekete, hogy bármely rifka-
bilnak öröme telhetne benne. A má-
sik házban szintén rendezettek a vi-
szonyok.

Ott találkoztam Kolesszárral,
a groteszk világgal, aki éppen láto-
gatást tett egy családnál. Ő nem hiába
a formák embere, gentleman modora
és páratlan előkelőséggel viselt tur-
bánja itt sem tévesztette el a hatását.
Elvezetés és felemelő volt egyszerre az
effendivel eltöltött negyedóra. Az is-
tállóban épített lakások már kellemet-
lenek, füstösek, hidegek, az itt lakók
fényleg sajnálatraméltók, szükségben
élnek. Mindenesetre a 25 lei havi bér
enyhíti nehéz sorsukat.

A művészet az egész telepen, csak
egy vándor bűvész képviseli, aki azon-
nal biztosított, hogy ő képes — bű-
vészpálcával nélkül — aranyakat és drá-
gáköveket eltüntetni. Nagy művész: de
még mennyivel nagyobb lenne, ha
például a saját nyomorát tüntetné el.

De hát nincs Temesvárott sehol se
igazi nagy tragikus nyomorúság? Biz-
tosan van. Csakhogy az bujkál, mint
a haldokló vad a nádasban.

Flaneur.

A FEKETE TENGEREN FEL-
BORULT HAJÓ. Konstanából jelentik:
A Fekete-tengeren nagyarányú hajó-
katasztrófa történt. Konstantinápolyból
elindult egy személyszállító gőzös,
amely a megengedettnél nagyobb számú
utast vitt. A hajó Huluk-Bazárnál hir-
telen elvesztette egyensúlyát és felbo-
rult. Negyven utas a tengerbe fullt.

Őszi és téli ujdonságok megérkez-
tek nagy választékban Dénes és Pollák
cégnél, Gyárvaros, Andrassy-ut. Fiók-
üzlet: Belváros, Mercy-utca. Cégtu-
lajdonos Dénes Vilmos.

TEPLOMKERESZTSZEN-
TES. A karánsebesi katolikus plébánia
templomát most renoválják. Vasárnap
szentelték föl nagy ünnepség között a
a torony tetőkeresztjét. A szentelést
Muzar Antal ezidőszerinti admi-
nisztrátor végezte. A kereszt felhuzást
és elhelyezést a Krausz-fiúk végezték.

Megnyílt Dénes és Pollák nődivat-
áruház fiókjülete Belváros, Mercy-utca.
Főüzlet Gyárvaros, Andrassy-ut.

BUDAPESTEN LETARTÓZTA-
TOTT NAGYVÁRADY BANKIGAZGA-
TÓ. Budapesti távirat szerint a rend-
őrség letartóztatta Friedmann Sán-
dor nagyváradi bankigazgatót, akit sik-
kasztság miatt régóta köröztek.

Mann cukrászda, Andrassy-ut 12.
szám alatt teljesen ujonnan berende-
ve, átalakítva és a modern izlés és ké-
nyelem tetszetős külsőségei szerint
felruházva, most nyílt meg. A Mann-
cukrászda sűteményei a legjobbak.

ELJEGYZÉS. Pink Ferenc bécsi
okleveles mérnök és gyártulajdonos
eljegyezte Friedler János zsom-
bolyai tekintélyes gazda és vaskeres-
kedő leányát, Erzsikét.

A Gyárvarosi Pátria kabaré ma este
smét nagy szabású műsort mutat be. Mezey
Nelly, Réthy Irén, Kerényi Irén, Várady A-
ladár, Beregi László, Szabadkai és a többiek
friss magánszámokkal szerepelnek, azonkívül
egy kacagató bohózatot adnak elő. Előadás
után bartabarin.

GYŐZTES DALÁRDAK HANG-
VERSENYE. A Temesvári Dalkör és
a Glória dalegyesületek, melyek a
marosvásárhelyi országos dalosverse-
nyen első díjakat nyertek, október
10-én este a színház termében nagy-
szabású hangversenyt rendeznek. A
hangverseny műsorának keretében be-
mutatják díjnyertes dalaikat is.

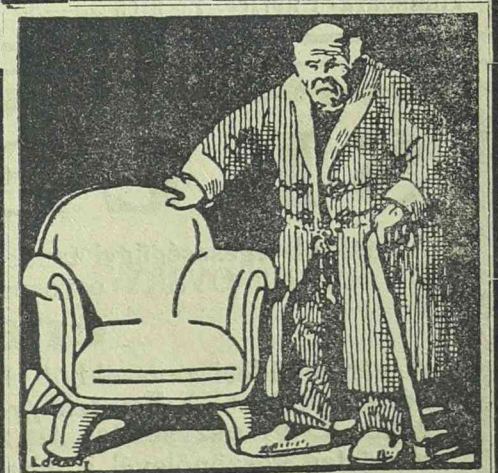
„Amor“-krém.
„Amor“-puder három színben.
„Amor“-pomádé.
„Amor“-arcvizi szepítő, üdítő és konser-
válja az arcbőrt. Kapható Sárga Gyula
gyógyszertárban Temesvár - Erzsébetváros,
Telekház-tér 1 sz.

HÁLÁLAGAZOLTA A SAJÁT
KOCSIJA. Zsombolyai tudósítónk je-
lenti: Klein Ádám gazda kukoricá-
val megrakott szekerekkel a mezőről
hazafelé tartott, amikor a rossz uton
a kocsit nagyot zökent és az egyik teli
zsák a lovak közé esett. A lovak ettől
megvadultak, a kocsival olyan gyorsan
száguldoztak, hogy Klein is közéjük
bukott. A súlyos teherrel megrakott
kocsi keresztülment a szegény embe-
ren, aki olyan veszedelmes belső sérü-
léseket szenvedett, hogy még aznap ki-
szenvedett.

ELITELT SOFFÓR. A rendőrség
Pörzölyt János soffórt, aki automo-
biljával a megengedettnél nagyobb
gyorsasággal hajtott a városon kereszt-
ül, ötezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Ötezer leibe kerül Temesvártól Prá-
gáig az út, ha gyalog elszál F a Mi-
hály Telekház-téri, vagy Mária mel-
letti hentesüzleteinek egyikébe, ugyan-
azt az izletes sonkát és remek felvágot
tat vásárolhatják, mint Prágában.

MESZNICSEK ISTVÁN ÁLLA-
POTA. A villamosról lezuhan Mesz-
nicsek István állapotát egy orvosi
vizsgálat súlyosnak mondja. Căndea
dr. kórházi igazgató-főorvos vizsgálta
meg a szerencsétlenül járt embert, aki
kétszeri kulcsesontórést szenvedett,
azonkívül három bordája tört el és tü-
dővérzést kapott. A hátgerinc táján,
valamint a test több részén erős zuzó-
dások láthatók, a fejen hasított seb
van. A gyógyulás hetekig fog tartani.

Igy akar
szervenvedni?

Nem? Ugy ápolja testét

„Diana“ sósborszesszel,

mert
ez a jó házszer
megszüntet

RHEUMÁT, CSUZI, KÖSZVÉNYT
és minden hűlésből eredő fájdalmat.
Ügyeljünk a DIANA névre, mert hamisítják

Évőeszköz

valódi és alpakka

ezüst

nagy választékban

Drachsler

éksze-
résznél

Str. V. Alexandri 3
(Hunyadi-u.)

Antik vitrin

berakott szekretár, íróasztalok,
asztalkák, Biedermayer, Empir
garnitúrák olcsón részletre is

Sternbergnél.

Zsák

Zsineg

Kötél

Havas Dezső Gyár és fiók
Timișoara Lugoj.

— Egy magyar képviselő hirtelen halála. Budapestről jelentik, hogy Hegedűs György magyar nemzetgyűlési képviselő Zaráváron, ahol beszámoló beszédet tartott, hirtelen meghalt. Szívszélhűdés vetett véget életének. Hegedűs egyike volt a fajvédők vezéreinek és elnöke volt az Ébredő Magyarok Egyesületének.

* Lloyd-Taverna október havi műsorát már módunkban van ma leközelíteni és jóelőre leszögezhetjük, hogy nagy meglepetéseket tartogat az igazgató-ság a n. é. közönség számára, amennyiben nagyobb-nagyobb és művész-körökben is elismert nevekkal találkozunk. Mindenek előtt Harry and Ally művésztáncospár, amelyet a közönség kérésére újra szerződtek és nyíltan mondhatjuk, hogy a szimpatikus és nagy tudású művészpár meg is érdemli precíz és elsőrangú teljesítményéért a közönség ragaszkodását. Csengeri Duci ballettáncosnő nevével már több nagy variete műsorban találkoztunk, akinek táncstudása nagy előképzettségre enged következtetni. — Sefanto excentrikus stepp-táncospár, a párisi Olympia v. tagja különleges tudásukba néhány napon belül a város közönségének osztatlan tetszését fogják kivívni. — Ford duo román nemzeti táncokkal, Hay Vilma különleges felfogású angol tánc-produkcióival, Dürren Bessie és Sugár Boris mind külön-külön is ragyogó számai az októberi műsornak. — Külön kell még megemlíteni Salgó országosan kedvelt barhumoristát, ki állandó jó kedvével és mókáival gondoskodik a világvárosi hangulat fentartásáról. A hangulatot a legfinomabb bar italok és az elsőrendű konyha még inkább emeli. A parkett a közönség rendelkezésére áll, ugy az előadás közötti szünetekben, mint előadás után.

— Befejeződött a vizsgálat a budapesti kommunistapuccs ügyében. Budapestről jelentik, hogy a rendőrség befejezte a kihallgatásokat a budapesti kommunista összeesküvés ügyében és a letartóztatott hatvan kommunistát átkísérte az ügyészségre. A letartóztatottak között három nő és iz fiatalok van.

— Olasz repülők európai körutja. Bukarestből jelentik: Ma érkeztek Bukarestbe az európai körútra indult olaszországi repülők, akik Moszkvából érkeztek és Varsóba folytatták útjukat.

— Óriási tüzvész Prágában. Tegnap éjjel a csehszlovák főváros egyik külvárosában tűz ütött ki, mely gyorsan harapódzott tova, mert az erős szél csak szította a lángokat. A tűz a szomszéd házakra is áterjedt, melyek teljesen leégtek. A kár óriási.

— Csak olaszul. Innsbrucki jelentések szerint, az olasz fascista-kormány újabb rendeletet boesított ki, mely igen érzékenyen érinti a kisebbségeket. A rendelet szerint Dél-tiroiban a vendéglősök csak olyan személyzetet alkalmazhatnak, mely kfogástalanul bir-tiroli módra főzni.

ja az olasz nyelvet. A felírások, az étlapok is kizárólag olasz nyelven készülhetnek. Arról nem intézkedik a rendelet, hogy az ételeket olasz módra kell-e készíteni vagy szabad ezentul is

— Párisban eltűnt budapesti tanár. Párisból jelentik: Verő Leó dr. budapesti gimnáziumi tanár a nyári szünidőt Párisban töltötte, ahonnan három hét előtt akart elutazni. Csomagját feladta a pályaudvaron s mert a vonat indulásáig még pár óra volt hátra, még egyszer a városba ment. Ettől fogva nyoma veszett. A párisi rendőrség, mely a nyomozást utána megindította, azt hiszi, hogy Verő dr. bűnténynek esett áldozatul.

* A Royal-barban október elsejétől fellépnek Corodini, a jelen legtökéletesebb humorisztikus illuzionistája, Otto Reyo a legnagyobb zenetrakció, Helios a nagyszerű eredeti orosz táncduett, Constantin Dur táncosok, Simionescu román díszosz, Orest Bianchi, Ernest Lili és Sugár Tusi pompás táncművésznők. Éjjel 12 órakor a bar helyiségeiben külön műsor.

FARMODONT
FOGKRÉM

Vas- és rézbutorgyár

szeptember 1-től saját gyártelepén működik, Erzsébetváros, Templom-tér 2.

Gyárt mindennemű vas- és rézbutort, kórházi és szállodai berendezést. Központi iroda: Hermes Bank R.T. helyiségében Lloyd sor 6. Központi telefon: 518 és 316. Gyári telefon 18-31.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy üzlethelyiségünket a Belvárosból a Józsefvárosba, Bonnáz-utca 17. szám alá helyeztük át, ahol mindennemű mérleget és súlyt raktáron tartunk s mindennemű rendelőst átveszünk.

Teljes tisztelettel
EDUARD HERMANN ŞI FIUL
mérleggyár.

Timişiana Banca de Credit şi Economii S. A. devizaosztálya.

Telefonszámok: 1836, 1837, 1838, 1835 és 1349.

Alaptőke és tartalék:
45 millió lei.

Lapkihordók

egy-egy külvárosok részére fixfizetéssel azonnal felvétetnek a kiadóhivatalban.

SKLEROLSYRUP

A legfőbb egészségügyi tanács által (1583 szám alatt) engedélyezve. Valódi csakis akkor, ha a címkéken Dr. MLADJEVSKY orvosprofesszor aláírása rajta van. A legjobb és a legújabb gyógyszer az **érelmeszesedés ellen**

A vérműködési zavarokból előállott álmatlanságot megszünteti. Rövid idő alatt megszüntet minden vérfeszültséget. A betegek gyorsan beálló változással gyógyulnak és visszaserzik a munkaképességüket. Érelmeszesedést, legzési nehézségeket, asztmát stb. hihetetlenül gyorsan elmulaszt. Rengeteg köszönőlevél a betegektől és sok elismerőlevél az orvosoktól. Orvosok kérjenek próbaküldeményt és használati utasítást a romániai vezérképviselőtől: Dewys Wassermann, Bucuresti, Calea Mosilor 37. Kapható minden gyógyszerésztárban

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 25 lei. Álláskeresőknek 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Két iskolásfiú vagy iskoláslány uri házában, ahol felügyelet alatt is lennének, kitűnő ellátásban részesülhet. Cím a kiadóban.

Gyermekek öröme a Déli Hírlap vasárnapi melléklete.

Fiatalkorú házaspár keres különbejáratú butorozott szobát lehetőleg a Belvárosban. Ajánlatokat „Magasbér” jellegű alatt a kiadóba kérek.

Könnyen kereshet pénzt, ha délután öt és hat óra között a Déli Hírlap kiadóhivatalában jelentkezik.

A legszebb keresztretjvény a Déli Hírlap vasárnapi számában jelenik meg.

Valódi angol raglánok, kész férfi-, fiú- és gyermekruhák, férfif- és női gummiköpenyek **óriási választékban**
KINCS ARTUR-nál
Timişoara II., Andrassy-ut
Telefon 18-53.

Belügyminiszter által is engedélyezve.

Soha nem létezett hasonló alkalom!

Házhelyek

1-2 évi részletre. Építéshez ingyen téglaprést. A téglahelyszínen előállítható minden költség nélkül.

Bővebbet a helyszínen, a gyárvárosi strandtól 3 percrenyire, a bódéirodában.

Házberével lefizetheti és sajátja lesz.

Október 1-én

nyílik meg

Minnich János

autófelszerelési szaküzlete.

Belváros, Hunyadi-u.
és Dom-tér sarok.

LUMINA

Első Román Csillár-
és Fémáruháza R.T.

GYÁRT:

Tiszta bronzöntésű,
cizellált művészi
csillárokat

*

TERVEZ:

Bármely stílusban és egyéni ízlés szerint magánlakások és közintézmények, templomok, színházak, bankok részére világító berendezéseket

*

Látogassa meg a gyár mintaraktárát!

TIMISOARA,
Strada General Joffre (Török-utca) 9.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvétetnek a Déli Hírlap kiadóhivatalában, TIMISOARA-BELVÁROS, Szentgyörgy-tér 4

Ma feladja holnap megjelenik holnapután eredményt hoz hirdetése a Déli Hírlapban